

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2019-2-18 (Ortak Girişim)
Karar Sayısı : 19-21/321-140
Karar Tarihi : 13.06.2019

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER : İsmail Atalay YOLCU, Burcu ÇALIŞKAN OLGUN,
Muhammet Murat KARAKAYA, Funda GÖKTEPE,
Büşra ÖZCAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayi A.Ş.
Temsilcileri: Av. Abdurrahman Serhat KAYA,
Av. Caner TAŞPINARLI
Adres: Fethiye Mahallesi, Havacılık Bulvarı, No:17, 06980,
Kahramankazan/Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU: TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayi AŞ ile Altınay Havacılık ve İleri Teknolojiler Sanayi Ticaret AŞ arasında bir ortak girişim şirketi kurulması işlemine izin verilmesi talebi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 31.05.2019 tarih ve 3744 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 11.06.2019 tarih ve 3830 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 12.06.2019 tarih ve 2019-2-18/Öİ sayılı Ortak Girişim Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Bildirim konusu işlem; TUSAŞ – Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ) ile Altınay Havacılık ve İleri Teknolojiler Sanayi Ticaret A.Ş. (ALTINAY) arasında havacılık ve uzay alanında uçuş kontrol ve her türlü dâhili ve harici yük kontrol hareket sistemleri tasarımı, üretimi, geliştirilmesi ve pazarlanması amacıyla bir ortak girişim kurulmasıdır.
- (5) İşlemin 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) kapsamında bir devralma sayılabilmesi için, aynı Tebliğ'in 5. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişim oluşturulmasını içerip içermediği değerlendirilmelidir. Bu kapsamda dosya konusu işlem açısından "ortak kontrol" ve "tam işlevsellik" unsurları incelenmelidir.
- (6) Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz'un (Kılavuz) 50. ve devamı paragraflarında ortak kontrolün ortaya çıktığı başlıca durumlar; tarafların eşit oy hakkına sahip olması, stratejik kararların alınmasında veto haklarının bulunması ya da oy haklarının ortaklaşa kullanılması olarak düzenlenmektedir. Bu anlamda, ana şirketlerin kontrol edilen teşebbüsle ilgili

önemli kararlarda (üst yönetimin atanması, bütçe, işletme planı, önemli yatırımlar gibi) mutabakata varmak zorunda olduğu hallerde ortak kontrol söz konusudur.

- (7) (.....). Bu bilgiler bağlamında, ortak girişim üzerinde TUSAŞ ve ALTINAY'ın ortak kontrolü olacağı anlaşılmaktadır.
- (8) Bildirim konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ kapsamında bir devralma olarak değerlendirilmesi için aranan ikinci kriter ise üzerinde ortak kontrol tesis edilen işletmenin bağımsız bir iktisadi varlık niteliği taşıması, diğer bir deyişle tam işlevsel olmasıdır. Bu kriter ile ifade edilen temel amaç, kurulacak ortak girişimin kurucularından bağımsız olarak ilgili pazarda faaliyetlerini sürdürebilen ayrı bir teşebbüs olarak tanımlanabilmesini sağlamaktır.
- (9) Kılavuz'un 82. vd. paragraflarında bir ortak girişimin tam işlevsel olarak kabul edilebilmesi için ortak girişimin bağımsız olarak faaliyet göstermek bakımından yeterli kaynaklara sahip olması, doğrudan ana şirketlerle bağlantılı bir işlevin ötesinde bir faaliyet göstermesi, satış ve satın alma ilişkilerinde ana şirketlere bağımlı olmaması, kalıcı olarak faaliyet göstermesi gibi nitelikleri taşıması gerektiği düzenlenmektedir.
- (10) Kılavuz'da belirtildiği üzere, ana şirketler ile ortak girişim arasındaki büyük miktarlardaki satış ve satın alma ilişkilerinin, ortak girişimin tam işlevsellik niteliğinin değerlendirmesinde dikkate alınması gerekmektedir. Bu değerlendirmelerde ortak girişimin ana şirketlerine yaptığı satışların toplam üretimine oranı önemli bir unsurdur. Ortak girişim, cirosunun %50'den fazlasını üçüncü kişilere yaptığı satışlardan elde ediyorsa, bu tipik olarak bir tam işlevsellik göstergesi olacaktır. Bu oran %50'nin altında ise, olaya özgü bir analiz gerekli olup, operasyonel bağımsızlığın tespiti için ortak girişim ile ana şirketler arasındaki ilişkinin gerçek anlamda ticari nitelikte olması beklenmektedir. Bu kapsamda ortak girişim ana şirketlerine üçüncü kişilere davrandığı gibi davranacaksa, ortak girişimin tahmini satışlarının en azından %20'sinin üçüncü kişilere yapılacak olması yeterli olabilmektedir. İlaveten yapılacak değerlendirmelerde pazarın yapısı da dikkate alınmalıdır.
- (11) Dosya konusu ortak girişim, hava araçlarında kullanılan uçuş kontrol ve dâhili ya da harici yük kontrol hareket sistemlerine ilişkin her türlü ürün, ekipman ve test düzeneklerinin tasarımı, üretimi, lojistik desteği, pazarlanması ve ihracatını temin etmek amacı ile kurulacaktır. İlgili ürünler Türkiye'de üretilmemekte, TUSAŞ tarafından ithal edilmektedir. Bu kapsamda işlem taraflarının sahip olduğu bilgi birikimi, ekipman ve iş gücü ile ilk etapta uçar platformlarda kullanılacak uçuş kontrol ve her türlü dâhili ve harici yük kontrol hareket sistemlerinin prototipi yapılacak olup bu geliştirme sürecinin yaklaşık beş yıllık bir dönemi kapsayacağı öngörülmektedir. İlgili dönemde ürünlerin prototipleri yeterli olgunluğa eriştiğinde seri üretime geçilecek olup işlem tarafları ve talep eden üçüncü kişilere satışı yapılacak ve ihracata konu olacaktır.
- (12) Kurulacak ortak girişimin üreteceği ürünlerin belirli bir olgunluğa eriştikten sonra talep eden üçüncü kişilere satılabilecek olması ve ihracata da konu olacak olması nedeniyle, bu ürünlerin büyük bir kısmının başlangıçta ortak girişimin tarafı olan TUSAŞ'a satılacak olması ortak girişimin tam işlevselliğini engellemeyecektir. Öte yandan Bildirim Formu ve Ortak Girişim Sözleşmesi incelendiğinde, kurulacak ortak girişimin işlem sonucunda kendine ait muhasebesi, personeli, idari organları bulunacağı ve yeterli kaynaklara erişim imkânına sahip olacağı anlaşılmaktadır. Ayrıca Sözleşme'de ortak girişime süre bakımından herhangi bir sınırlama

getirilmediği görülmektedir. Bu tespitler çerçevesinde kurulacak ortak girişimin tam işlevsellik niteliğine sahip olacağı kanaatine varılmıştır.

- (13) Açıklamalar doğrultusunda, bildirim konusu işlemin ana teşebbüslerin ortak kontrolünde bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişim niteliği ile 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemi olduğu görülmektedir. Ayrıca 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde belirtilen ciro eşiklerinin aşılmış olduğu, bu sebeple bildirim konusu işlemin izne tabi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- (14) İşlem taraflarının faaliyet alanlarına bakıldığında TUSAŞ'ın askeri uçak, helikopter, insansız hava aracı, uydu sistemleri ürettiği görülmektedir. TUSAŞ ayrıca, Airbus ve Boeing gibi pek çok uluslararası uçak üreticisinin ürettiği uçakların gövdelerinin bir kısmını imal etmektedir. İşlemin diğer tarafı ALTINAY'ın faaliyetleri ise üç temel alana ayrılmaktadır:
- Hareket Kontrol Teknolojileri: (i) Eyleyiciler: Her türlü sivil ve askeri platformlar için (denizaltı ve deniz üstü araçları, kara araçları, hava araçları, uydu sistemleri) doğrusal ve dönel eyleyiciler, (ii) Hareket platformları: Tek eksenden altı eksene kadar stabilize ve stabilize olmayan hareket platformları ile ilgili her türlü mekanik, elektronik ve yazılım çalışmaları, (iii) Döngüde donanım test sistemleri: Sistemlerin doğrulama, kalifikasyon ve sertifikasyon faaliyetlerini gerçekleştirebilecek döngüde donanım test sistemleri.
 - İnsansız Sistem Teknolojileri: Her tip insansız kara araçları ile bunların ekipman, sistem, alt sistem, yazılım, donanım, test, kalifikasyon ve sertifikasyon çalışmaları, mikro boyuttan büyük boyuta kadar her türlü çok rotorlu insansız hava araçları (drone).
 - Kritik Üretim Teknolojileri: (i) Demilitarizasyon sistemleri: Ömrünü tamamlamış her türlü konvansiyonel mühimmat ile yüksek enerjili malzemenin bertaraf ve geri dönüşümlerini sağlayacak insansız sistemler, tesis, makine, ekipman, yazılım, donanım ve alt yapı kurulumu çalışmaları, (ii) Yüksek enerjili malzeme üretim teknolojileri: Yüksek enerjili yakıt ve patlayıcı malzemelerin üretimi için gerekli makine, ekipman, tesis, altyapı, test sistemi ile ilgili tasarım, üretim, test, kalifikasyon, sertifikasyon, dokümantasyon faaliyetleri.
- (15) Kurulacak ortak girişim ise hava araçlarında kullanılan uçuş kontrol ve dâhili ya da harici yük kontrol hareket sistemlerine ilişkin her türlü ürün, ekipman ve test düzeneklerinin tasarımı, üretimi, lojistik desteği, pazarlanması ve ihracatı alanlarında faaliyet gösterecektir.
- (16) Havacılık ve uzay alanında uçuş kontrol ve her türlü dâhili ve harici yük kontrol hareket sistemleri (eyleyici), uçuşu sağlayan yüzeylerde yer alan parçaların ve dâhili harici yüklerin hareketini sağlayan parçaların hareket etmesini sağlayan elektriksel, hidrolik ve pnömatik sistemlerdir. Söz konusu ürün grupları ve bunların içerisinde yer alan ürünler şu şekildedir:
- Uçuş Kontrol Sistemleri: Hava platformlarının manevra kabiliyeti (flaplara hareket veren mekanizmalar vb.) kazanmasında hayati önemi haiz başta birincil ve ikincil eyleyiciler, bu sistemlerin mekanik ve elektronik donanımları ve yazılımları, sürücüleri ve kontrolcülerini, test sistemleri.

- b. İkincil Eyleyiciler: Ana ve yardımcı uçuş kontrol yüzeyleri dışında kalan her türlü (silah sistemleri bırakma mekanizmaları, kanopi, fren, vb.) ikincil tipte eyleyiciler, bu eyleyicilerin mekanik ve elektronik donanımları ve yazılımları, sürücü ve kontrolcülerini, test sistemleri.
 - c. İniş Takımları: İniş takımları dikmeleri ile bu iniş takımlarının kontrolünde kullanılan steering sistemi, açma kapama eyleyicileri, kilit, kapak, fren, jant, disk, vb. ekipmanlar.
 - d. Güç Paketleri: Hava platformlarında ve bu platformların test sistemleri ile yer destek ve bakım ekipmanlarında kullanılan her türlü hidrolik, pnömatik, elektromekanik güç paketleri (rezervuar, filtre modülleri, kompresörler, pompalar, vb. tüm ekipmanlar).
 - e. Silah Sistemleri Taşıyıcıları: Hava platformlarında her türlü mühimmat ve faydalı yük (sonar, sahte hedef, vb.) taşınması ve atılması amacıyla kullanılan pnömatik, elektromekanik ve hidrolik ekipmanlar ile bu ekipmanlarda kullanılan mekanik, elektronik ve yazılım donanımları, geliştirme amaçlı ekipmanlar, test ve doğrulama sistemleri, kalifikasyon ve sertifikasyon sistemleri ile altyapıları.
 - f. Test ve Doğrulama Sistemleri: Hava araçları ve ilgili her türlü ekipmanın test ve doğrulama faaliyetleri amacıyla kullanılacak test ve otomasyon sistemleri, bu sistemlerle ilgili mekanik, elektronik ve yazılımsal faaliyetler ile test, doğrulama, kalifikasyon ve sertifikasyon faaliyetleri.
- (17) Ortak girişim, uçar platformlarda kullanılacak sistemleri üretmek amacıyla kurulacaktır. ALTINAY ise kara taşıtlarında kullanılan sistemler üzerinde yoğunlaşmış olup hâlihazırda herhangi bir uçar platform için ürettiği bir ürünü bulunmamaktadır. Kara ve hava taşıtları için üretilen hareket kontrol teknolojileri arasında kullanım amaçları, üretim teknolojileri, sertifikasyon gibi birçok farklı kriter açısından farklılıklar bulunmakta ve bu ürünler birbirleri ile ikame edilememektedirler. Dolayısıyla ortak girişimin faaliyet alanı ile ALTINAY'ın faaliyetleri arasında hareket kontrol teknolojileri özelinde bir benzerlik olmakla birlikte TUSAŞ ve ALTINAY'ın faaliyetleri arasında yatay bir örtüşme olmadığı değerlendirilmiştir.
- (18) Ana teşebbüsler hem birbirleriyle hem de ortak girişimle aynı pazarda faaliyet göstermediklerinden, işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında herhangi bir hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmayacağı ve işleme izin verilebileceği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (19) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.